

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

2159

Vragen van het lid **Ouwehand** (Partij voor de Dieren) aan de Minister van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur over *het ernstig lijden van dieren bij de slacht* (ingezonden 8 juli 2024).

Mededeling van Minister **Wiersma** (Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur) (ontvangen 15 juli 2024).

Vraag 1

Kunt u bevestigen dat in Nederland elk jaar meer dan 500 miljoen dieren, veelal na een kort en ellendig leven, worden geslacht?

Vraag 2

Erkent u dat er niet zoiets bestaat als «diervriendelijke slacht»?

Vraag 3

Erkent u dat de wetgever desondanks al meer dan honderd jaar de morele plicht heeft om het lijden van dieren bij de slacht zoveel mogelijk te beperken?¹

Vraag 4

Kunt u bevestigen er in grote slachthuizen tot wel 675 varkens, 130 runderen, 240 kalfjes en zelfs 13.500 kippen per uur worden geslacht?

Vraag 5

Kunt u bevestigen dat er met deze hoge slachttempo's niet kan worden voorkomen dat er regelmatig iets misgaat, waardoor er ernstig dierenleed ontstaat (zoals dieren die bij vol bewustzijn in kokendhete broeibakken terechtkomen of bij vol bewustzijn worden geslacht)?

¹ Besluit van den 5den Juni 1920, tot uitvoering van de artikelen 18 en 25 van de Vleeschkeuringswet, Staatsblad van het Koninkrijk der Nederlanden nr. 285, juni 1920

Vraag 6

Onderschrijft u de conclusie van het onderzoek van Wageningen University & Research (WUR) dat risico's voor dierenwelzijn en voedselveiligheid groter worden bij een hogere slachtsnelheid?²

Vraag 7

Onderschrijft u de vaststelling van voormalig landbouwminister Schouten dat de druk op het slachtproces vanwege de economische belangen te groot is geworden om de belangen van dierenwelzijn en voedselveiligheid te kunnen borgen?³

Vraag 8

Heeft u er kennis van genomen dat de Kamer verschillende keren heeft verzocht om de slachtsnelheid te verlagen?^{4 5}

Vraag 9

Gaat u de slachtsnelheid in slachthuizen verlagen?

Vraag 10

Kunt u bevestigen dat er op dit moment nog altijd slacht- en bedwelmsmethoden zijn toegestaan die strijdig zijn met het doel om het lijden van dieren bij de slacht tot een minimum te beperken? Kunt u uiteenzetten welke slacht- en bedwelmsmethoden dat volgens u zijn?

Vraag 11

Kunt u bevestigen dat de European Food and Safety Authority (EFSA) in 2004 al adviseerde om de waterbadbedwelming uit te faseren?

Vraag 12

Kunt u bevestigen dat voormalig landbouwminister Verburg in april 2009 aankondigde dat het waterbad zou worden uitgefaseerd, omdat het zeer aannemelijk is dat een aanzienlijk deel van de dieren niet voldoende wordt bedwelmd?⁶

Vraag 13

Heeft u gezien dat de Kamer al in 2014 een verbod wilde op het levend, op de kop, aanhangen van kippen, eenden en kalkoenen aan de slachtlijn (voorafgaand aan waterbadbedwelming)?⁷

Vraag 14

Kunt u bevestigen dat er desondanks nog steeds jaarlijks meer dan vijf miljoen kippen worden geslacht bij slachthuizen die permanent gebruik maken van een elektrisch waterbad als bedwelmsmethode? Kunt u tevens bevestigen dat alle eenden in de vee-industrie via deze methode worden geslacht? Wat vindt u hiervan?

Vraag 15

Heeft u gezien dat de Kamer al in 2015 een einde wilde aan het bedwelmen van varkens met CO₂, omdat deze methode zeer pijnlijk is voor varkens en gepaard gaat met ernstig dierenleed?⁸

Vraag 16

Kunt u bevestigen dat er desondanks, negen jaar later, nog steeds bij vijf slachthuizen op grote schaal varkens worden bedwelmd met deze methode? Wat vindt u hiervan?

² WUR, april 2023, «Risico factoren voor dierenwelzijn en voedselveiligheid bij verhogen slachtsnelheid. Openbaar rapport 1248 B» (Risico factoren voor dierenwelzijn en voedselveiligheid bij verhogen slachtsnelheid | Rapport | rijksoverheid.nl)

³ Kamerstuk 28 286, nr. 1201

⁴ Kamerstuk 28 286, nr. 1118

⁵ Kamerstuk 33 835, nr. 219

⁶ Kamerstuk 28 286, nr. 291

⁷ Kamerstuk 28 286, nr. 688

⁸ Kamerstuk 34 300 XIII, nr. 151

Vraag 17

Bent u bekend met de wettelijke bepaling dat dieren buiten bewustzijn moeten zijn gebracht voordat ze worden geslacht, om zo vermijdbaar pijn, stress en lijden te voorkomen?

Vraag 18

Kunt u bevestigen dat op de regel dat dieren voorafgaand aan de slacht buiten bewustzijn moeten worden gebracht, een uitzondering is gemaakt voor de slacht voor de Israëlitische en Islamitische riten?

Vraag 19

Erkent u dat het onverdoofd slachten van runderen leidt tot onnodige pijn en lijden, vanwege de fixatie-methode, de halssnede waarbij zenuwweefsel wordt doorgesneden, de mogelijkheid tot het inademen van bloed en de pensinhoud, de ademnood en de plotselinge bloeddrukval die voortduurt tot bewusteloosheid intreedt?^{9 10}

Vraag 20

Erkent u dat schapen en geiten bij de onverdoofde slacht op de rug liggend worden gefixeerd, wat leidt tot extra stress bij al angstige dieren, en tevens de kans op fouten – zoals dat een dier meerdere keren moet worden gesneden voordat het overlijdt – groter maakt?¹¹

Vraag 21

Erkent u dat met name bij schapen er een groot risico is dat er meer dan één halssnede moet worden uitgevoerd, wat leidt tot extra veel pijn?¹²

Vraag 22

Erkent u dat dierenartsen en wetenschappers stellen dat ook met de beperking van de duur van het lijden tot 40 seconden, waarna een dier alsnog moet worden bedwelmd (convenant onverdoofd slachten), het welzijn van dieren tijdens het onverdoofd slachten nog altijd onaanvaardbaar wordt aangetast?¹³

Vraag 23

Kunt u bevestigen dat als de wetgever het lijden van dieren bij de slacht zoveel mogelijk wil voorkomen het onlogisch is om een uitzondering te hebben op de wettelijke bepaling dat dieren moeten zijn bedwelmd voordat ze worden geslacht?

Vraag 24

Vindt u het rechtvaardig om dit vermijdbare dierenleed te laten voortbestaan via de huidige uitzondering op het verbod op onverdoofd slachten?

Vraag 25

Wat gaat u doen om het vermijdbare lijden van alle dieren bij de slacht te beëindigen?

Vraag 26

Kunt u deze vragen binnen de gestelde termijn beantwoorden?

⁹ Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD), januari 2018, «Standpunt onbedwelmd slachten» (KNMvD standpunt Onbedwelmd slachten – KNMvD.nl)

¹⁰ EFSA Journal, 24 september 2020, «Welfare of cattle at slaughter» (Welfare of cattle at slaughter | EFSA (Europa.eu))

¹¹ Koninklijke Nederlandse Maatschappij voor Diergeneeskunde (KNMvD), januari 2018, «Standpunt onbedwelmd slachten» (KNMvD standpunt Onbedwelmd slachten – KNMvD.nl)

¹² K. von Holleben, et. al, februari 2010 «Report on good and adverse practices- Animal welfare concerns in relation to slaughter practices from the viewpoint of veterinary sciences» (<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwjzo7fL7ZaHAXVVhP0HHczuBdwQFnoECBAQAQ&url=https%3A%2F%2Fwww.dialrel.net%2Fdialrel%2Fimages%2Fveterinary-concerns.pdf&usg=AOvVaw0tRzb24snU6oO4c0rf13Dk&opi=89978449>)

¹³ Kamerstuk 34 908, nr. 6; 2019Z17309; 2019Z17341

Mededeling

De vragen van het lid Ouwehand (PvdD) over «Het ernstig lijden van dieren bij de slacht» (kenmerk 2024Z11890) kunnen niet binnen de gebruikelijke termijn worden beantwoord. De reden voor uitstel is dat het gaat om vragen die het nodige uitzoekwerk en afstemming binnen mijn ministerie en met de NVWA behoeven tijdens het reces. Om de vragen zorgvuldig te beantwoorden en af te stemmen is tijd nodig. Uiteraard zal ik mijn best doen de antwoorden zo spoedig mogelijk naar uw Kamer te sturen. Ik verwacht de antwoorden na het zomerreces naar uw Kamer toe te zenden.